

Školní družina

Základní charakteristika

Školní družina je důležitý výchovný partner rodin žáků a školy. Zabezpečuje především zájmové činnosti, odpočinek a rekreaci žáků v době mimo vyučování. Současně rozvíjí osobní a sociální kompetence. Umožňuje dětem efektivně využívat volný čas, má důležitou primární úlohu jak v prevenci negativních sociálních jevů, tak i v detekci a profylaxi rizikového chování.

Směrným cílem výchovně – vzdělávacího programu školní družiny je výchova zdravé osobnosti, odolné vůči negativním společenským vlivům, která bude znát svou cenu a najde si své místo ve zdravé sociální skupině. Prostřednictvím volnočasových aktivit je dosahováno hlavních cílů: vybavit jedince žádoucími vědomostmi, zkušenostmi, dovednostmi a postoji.

Školní družina je místo pro:

- radost
- regeneraci sil dětí po vyučování
- zájmové vyžití dětí
- rozvíjení kreativity
- posilování sebevědomí
- seberealizaci
- hru, pohyb a další spontánní činnosti
- komunikaci a sociální kontakty

Činnosti ve školní družině

Ve školní družině probíhá pravidelná výchovně – vzdělávací činnost. Vychází z dílčích cílů a je daná týdenní skladbou zaměstnání a rozpracovaná v měsíčních plánech. Zahrnuje činnosti ze všech výchovných a vzdělávacích oblastí. Její nedílnou součástí je i průběžná nabídka spontánních aktivit a případně osobní příprava dětí na vyučování.

Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra. Příležitostné akce ve školní družině jsou zahrnuté v celoročním plánu akcí ŠD. V době pobytu ve školní družině mohou děti rozvíjet své zájmy ve specificky zaměřených zájmových kroužcích.

Při veškerých činnostech ve školní družině se vychází ze zásad požadavků pedagogiky volného času. A to zejména požadavek dobrovolnosti, zajímavosti a zájmovosti, aktivity a seberealizace, citlivosti a citovosti.

Školní družina se podílí svou činností na celoškolních akcích (roční slavnosti, jarmarky).

Podmínky pro činnost

Školní družina je organizační součástí základní školy. Nachází se v přízemí hlavní budovy školy. Pro svou činnost využívá místnosti školy a další prostory: tělocvičnu, cvičnou kuchyňku, knihovnu, dětské hřiště v prostorách školní zahrady. Pro rekreační a sportovní činnost využíváme i vhodné okolí školy.

Školní družina je účelně vybavena vhodným nábytkem. Prostředí je funkčně rozdělené na centra aktivit s možností variabilní dispozice.

Provozní doba školní družiny koreluje s vyučováním na prvním stupni základní školy a je přizpůsobená potřebám rodičů.

Klíčové kompetence

Vzhledem k tomu, že školní družina navazuje na program školy, podílí se na rozvoji většiny kompetencí obsažených v ŠVP. Souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů získávají děti v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Proces tvorby klíčových kompetencí se bude prolínat všemi výchovně-vzdělávacími oblastmi.

Specifickou oblastí, na kterou se zaměřuje školní družina, je budování a rozvíjení **kompetencí k využívání volného času**. Na jejich základě se dítě

- orientuje v možnostech smysluplného využití volného času
- umí si vybrat zájmové činnosti podle vlastních dispozic
- rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech
- dokáže odmítnout nevhodnou nabídku na využití volného času.

Sociální kompetence rozvíjené ve školní družině se orientují především na to, aby dítě dokázalo

- přijatelně vyjádřit opačný názor
- požádat o pomoc či laskavost osoby ve svém sociálním okolí
- zahájit a vést rozhovor se spolužákem nebo dospělou osobou
- pozvat vrstevníka k účasti na činnosti nebo hře
- omluvit se a přijmout omluvu
- rozvíjí schopnost odmítnout nerozumný návrh a odolat tlaku vrstevníků chovat se nevhodným způsobem

Vzdělávací oblasti a tématické okruhy

Člověk a příroda

- vycházky a pobyty v přírodě
- praktické poznávání přírody
- pozorování změn podle ročních období
- využití přírodních materiálů pro výtvarnou tvorbu
- ohleduplné chování k přírodě a její ochrana
- ekologická výchova, třídění odpadu, sběr papíru
- péče o pokojové rostliny
- péče o zvířata – krmení ptáků, sběr kaštanů pro zvěř

Člověk a svět práce

- osvojování si praktických dovedností
- rozvoj manuálních dovedností s důrazem na jemnou motoriku
- práce s tradičními i netradičními materiály
- poznávání práce druhých, besedy, exkurze
- učit se vážit si práce druhých

Člověk a zdraví

- péče o osobní hygienu, upevňování hygienických návyků, udržování pořádku
- pohybové aktivity a tělovýchovné chvíle v oddělení, tělocvičně, na hřišti
- pravidelný pobyt na čerstvém vzduchu
- tvorba správných stravovacích návyků, dodržování pitného režimu
- předcházení úrazům, poučení o bezpečnosti
- praktické ošetření drobných poranění, jak vyhledat pomoc

Člověk a společnost

- příbuzenské vztahy v rodině, vztahy ve škole a mezi dětmi – pravidla soužití, řád chování ve školní družině
- podobnost a odlišnost lidí, rozdíly v prožívání, v myšlení, v jednání
- posilování komunikačních dovedností, kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby
- schopnost vyjádřit se, schopnost naslouchat – vyprávění dětí, řízené rozhovory
- posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování
- chování lidí, pravidla slušného chování, práva a povinnosti dítěte

- vytváření pozitivního klimatu v družině založeného na vzájemné úctě, toleranci a radosti ze spolupráce
- poznávání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- schopnost a ochota pomoci
- zařazení prvků mediální výchovy

Místo, kde žijeme

- poznávání nejbližšího okolí, družiny, školy, města
- vytváření vztahu k našemu městu a státu
- vycházky, určování významných objektů a jejich návštěva
- poznatky z cest
- regionální pověsti jako poslechové činnosti
- dopravní výchova – cesta do školy, dopravní předpisy

Člověk a čas

- budování správného režimu dne, vytváření pravidelných návyků
- učit se orientovat v čase
- základy pro smysluplné využívání volného času
- tradice a jejich dodržování

Umění a kultura

- tvořivé vnímání okolního světa, vnímání krásna
- využití výtvarné tvorby dětí k výzdobě družiny
- výtvarné činnosti s použitím nekonvenčních výtvarných technik
- budování vztahu ke knize, četba
- výtvarné výstavy, jarmarky
- aktivní dramatická činnost
- budování vztahu k hudbě, poslech, aktivní zpěv, rytmické nástroje

Měsíc	Téma	Společná akce	Náplň činnosti v oddělení
Září	Kdo jsi kamarád, tak pojď si s námi hrát.	Slavnostní zahájení školního roku	<ul style="list-style-type: none"> - já a moji noví kamarádi - seznamovací hry - já a moje tělo - moje vizitka - základní hygienická pravidla - bezpečnost a péče o zdraví - základy první pomoci - pravidla chování ve družině - naše hry a hračky - orientace v prostoru a čase
Říjen	Když podzim čaruje	Ohýnek - bramborový den	<ul style="list-style-type: none"> - podzimní práce, sklizeň na poli a na zahrádce - bramborový den, čas jablíčkové vůně - podzimní změny v přírodě, odlet ptáků, volně žijící zvířata - výtvarné zpracování podzimních námětů - podzimní hry a zábavy
Listopad	Na svatého Martina, už se kouří z komína	Sv. Martin	<ul style="list-style-type: none"> - pozorování počasí - stromy a jejich proměny - práce s přírodními materiály - čas svítících dýní - příprava výrobků na vánoční jarmark
Prosinec	Vánoce, Vánoce přicházejí	Vánoční jarmark	<ul style="list-style-type: none"> - adventní tradice - sv. Mikuláš - symboly Vánoc, zpěv koled - vytváření slavnostní nálady a atmosféry
Leden	Bude zima bude mráz?	Den otevřených dveří	<ul style="list-style-type: none"> - znaky zimy - ptáci v zimě, jak zvířátka spí - hry a sporty na sněhu a ledu - přehlídka sněhuláků - hádání - hlavy lámání - stolní hry
Únor	Pojďte s námi do pohádky	Karnevalový průvod	<ul style="list-style-type: none"> - čteme, malujeme, hrajeme a poznáváme pohádky - tradice masopustu - sportujeme v tělocvičně - bobování na sněhu

Březen	Sluníčko, sluníčko, popojdi maličko	Velikonoční jarmark	<ul style="list-style-type: none"> - charakteristické znaky jara - domácí a hospodářská zvířata a jejich mláďata - voda – zdroj života, život ve vodě - jaro jako výtvarné téma - pěstitelské pokusy - tradice Velikonoc
Duben	Na stejné zemi co my, žijí tu s námi stromy	Den Země	<ul style="list-style-type: none"> - historie a současnost města, důležité objekty, památky, vycházky městem, - doprava a bezpečnost, značky, dopravní prostředky, dopravní soutěž - stromy v našem okolí - Den Země - ochrana přírody
Květen	Šel Janeček na kopeček	Výstavka – ohlédnutí za školním rokem	<ul style="list-style-type: none"> - sport pro každého, překážkové dráhy, hry na hřišti, soutěže - práce s ovčí vlnou - maminka má svátek, výroba dárečků - moje rodina, příbuzenské vztahy - povolání, profese - můj pokoj, domov, vlast
Červen	Čerešničky, čerešničky, čerešně	Oslavy dne dětí	<ul style="list-style-type: none"> - všude na světě jsou děti - cestujeme, jezdíme, poznáváme svět - turistické dovednosti - těšíme se na prázdniny - letní louka, dary léta – vycházky - práce s přírodními materiály

Nedílnou součástí výchovně - vzdělávacího programu školní družiny je rozpracovaný měsíční plán.